

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/271/2013
Identifikačné číslo spisu:	3112234807
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3112234807.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu J. C., bytom J., proti žalovanej A., bytom F., zastúpenej advokátom JUDr. Zoroslavom Kollárom, so sídlom Vajnorská 8/A, 831 04 Bratislava, o zaplatenie 345 216,75 eur s príslušenstvom, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15 Ro/226/2012, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 7.5.2013, sp. zn. 19 Co/146/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením zo dňa 7.5.2013, sp. zn. 19 Co/146/2013 potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 18.1.2013, sp. zn. 15 Ro/226/2013, ktorým súd prvého stupňa vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Súd prvého stupňa uznesením zakázal žalovanej nakladať s nehnuteľnosťami v kat. úz. F., zapísaných Správou katastra V., na LV č. XXXX., LV č. XXX, nehnuteľnosťami v kat. úz. V., zapísaných Správou katastra V. na LV č. XXXX, na LV č. XXX, na LV č. XXXX, t. j. uzatvárať kúpne, darovacie, zámenné, záložné zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena, ktorých predmetom sú uvedené nehnuteľnosti, ako aj akýmkoľvek iným spôsobom tieto nehnuteľnosti prevádzať alebo vkladať do základného imania obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo ich iným spôsobom zaťažovať. V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že žalobca predložil zmluvu o pôžičke, ktorú dňa 26.3.2004 uzatvoril s dlžníkom, obchodnou spoločnosťou INEXA LLC, so sídlom v štáte Vermont, USA, zmluvu o prevzatí dlhu uzavretú dňa 24.11.2005 medzi uvedenou spoločnosťou ako pôvodným dlžníkom a žalovanou ako novým dlžníkom, a to spolu s plnými mocami pre zástupcov menovanej spoločnosti a žalovanej, ktorí v ich mene zmluvu o prevzatí dlhu uzatvárali. Uvedenými listinami mal za osvedčené tvrdenia žalobcu o existencii pôžičky vo výške 232 357,43 € splatnej najneskôr do 31.12.2009 spolu s úrokom 15% ročne do zaplatenia, dojednaného úroku z omeškania 10% ročne i v

zmluve o pôžičke dojednanej zmluvnej pokute vo výške 112 859,32 €, ktorej vznik bol naviazaný na prípad porušenia dlžníka vrátiť v lehote splatnosti pôžičku spolu s úrokom. Predloženými listinami mal prvostupňový súd taktiež za osvedčenú skutočnosť, tvrdenú žalobcom, že za vyššie uvedené dlhy zodpovedá žalovaná, ktorá nastúpila na miesto pôvodného dlžníka žalobcu. Žalobca predložil aj fotografiu rodinného domu žalovanej ponúkaného na predaj a zároveň aj ponuku na jeho predaj na internetovej stránke, čím preukázal dôvodnosť obavy, že prípadný výkon súdneho rozhodnutia, ktorého vydania sa vo veci samej domáha, bude zmarený. Súd prvého stupňa vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nakoľko sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi v ňom uvedenými.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná, v ktorom sa domáhala, aby odvolací súd uznesenie prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietne a uloží žalobcovi nahradiť jej trovy predbežného opatrenia. Odvolanie podala v zmysle § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ O.s.p. Namietala, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil danosť práva, poprela pravosť podpisu na listine splnomocnenia na uzavretie zmluvy o prevzatí dlhu. V dovolaní uviedla, že nikdy nijakým spôsobom neprejavila svoju vôľu splnomocniť na akýkoľvek právny úkon, ani prevziať akýkoľvek dlh od spoločnosti INEXA, neprejavila vôľu stať sa dlžníkom žalobcu a nikdy taký úkon neurobila ani osobne, ani v zastúpení. Tvrdila, že zmluva o prevzatí dlhu je absolútne neplatným právnym úkonom a nebol splnený ani druhý predpoklad pre nariadenie predbežného opatrenia - obava, že výkon súdneho rozhodnutia bude ohrozený. Uviedla, že súd prvého stupňa porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie, keďže bolo porušené právo na odôvodnenie rozhodnutia, právo na kontradiktórne súdne konanie (nemala možnosť vyjadriť sa k podanému návrhu na nariadenie predbežného opatrenia).

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že navrhuje uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť, nakoľko osvedčil podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia.

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. Mal za to, zhodne so súdom prvého stupňa, že žalobca osvedčil existenciu takeého stavu v súdnom konaní, že je splnený predpoklad pre nariadenie požadovaného predbežného opatrenia. Odvolací súd sa vysporiadal s námietkami žalovanej, podrobne vysvetlil zmysel a účel predbežného opatrenia a dospel k záveru, že nariadeným predbežným opatrením nie je dotknuté nad mieru primeranú pomerom vlastnícke právo žalovanej.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie z dôvodov podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., pretože v konaní došlo k vadám podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že odvolací súd jej odňal možnosť konať pred súdom, a to nedostatočným odôvodnením uznesenia, ďalej podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., lebo konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., preto, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považuje v celom rozsahu za nedostatočné a nepreskúmateľné a zároveň namietala, že sa odvolací súd nevysporiadal s jej námietkou ohľadom osvedčenia danosti práva.

Žalovaná zastáva názor, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil danosť práva - nepredložil dôkaz o tvrdenej skutočnosti, a to dokonca ani o reálnom odovzdaní a prevzatí peňazí. Podľa jej názoru, danosť práva je povinný osvedčiť žalobca predbežného opatrenia, nie je teda na mieste požadovať osvedčenie tvrdení opaku od žalovanej. Poukazuje aj na konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.2.2010 sp. zn. 4 Cdo 13/2009, ktoré vyslovilo názor, že na nikom nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu právnej skutočnosti.

V dovolaní žalovaná žiada, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu a tiež uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom poukazuje na doterajšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne rozhodnutie zo dňa 27.4.2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, ktorý vyslovil názor, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i

prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania. Zároveň žalovaná poukazuje aj na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil, že súčasťou základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že vydané uznesenie okresného súdu, ako aj krajského súdu, považuje za dôvodné a zákonné a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje. Má za to, že obe uznesenia sú riadne odôvodnené, a teda žalovanej nebola odňatá možnosť konať pred súdom, a preto navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie ako nedôvodné zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci však nemožno podriaďiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p., ods. 2. písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Dovolanie žalovanej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Pokiaľ dovolateľka namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 241 ods. 2 písm. b/ OSP, dovolací súd uvádza, že iná procesná vada konania je relevantným dovolacím dôvodom, prípustnosť dovolania ale nezakladá.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako namietala dovolateľka, môže byť len dôvodom dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a nie súčasne aj dôvodom jeho prípustnosti v zmysle ustanovení § 236 a nasl. O.s.p. (rovnako to platí aj pri inej vade v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (R 43/2003 a R 54/2012). Keďže žalovanou bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté uznesenie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Prípustnosť dovolania žalovanej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak by v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v

tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

V súvislosti s námietskou dovolateľky, ale tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Žalovaná v dovolaní nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia takej procesnej vady nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

S prihliadnutím na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré naplnia znaky odňatia možnosti konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietskami účastníka.

Právo na odôvodnenie rozhodnutia je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces, zaručeného Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), neznamena to však povinnosť súdu sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberať všetkými skutočnosťami, tvrdenými účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Podľa ust. § 102 ods. 1 O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov, alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie, alebo zabezpečí dôkaz. O návrhu na predbežné opatrenie sa ustanovenia § 75 až § 77 O.s.p. použijú primerane.

Súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, postupovali v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a rozhodli o návrhu žalobcu o predbežnom opatrení.

Dovolateľka v dovolaní namietala, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, nemá náležitosti vyžadované v ust. § 157 ods. 2 OSP, t. j., že je zmätočné a nepreskúmateľné, čo zakladá vadu podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd sa s týmto názorom dovolateľky nestotožnil z týchto dôvodov:

Zmyslom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov účastníkov (nie s konečnou platnosťou), pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada, ako aj tomu, voči ktorému predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu navrhované predbežné opatrenie má smerovať, však nemôže dosiahnuť takej intenzity, aby prakticky znemožňovala ochranu oprávnených záujmov druhej strany. Ide pritom o dočasné opatrenia, ktorých trvanie je obmedzené, ktoré môžu byť na návrh zrušené, pričom predbežným opatrením nie je možné prejudikovať konečný výsledok sporu. Úprava postupu pri vydávaní predbežných opatrení vyžaduje, aby žalobca osvedčil taktiež pravdepodobnosť možného ohrozenia výkonu rozhodnutia.

O odňatie možnosti konať pred súdom nejde v prípade, ak súd nevyhovie návrhu účastníka, ale postupuje v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemožno bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodnúť podľa nich. Súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky, alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04).

Pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd nie je povinný vykonávať dokazovanie ani výsluchom účastníkov, ani ich vyjadreniami, vychádza zo skutočností preukázaných a osvedčených žalobcom. Pri vlastnom osvedčovaní nároku (typicky na základe predložených listín) nie je potrebné dbať na formálne požiadavky inak platné pre dokazovanie, vrátane požiadavky, aby druhá strana sporu sa mohla vyjadriť k obsahu listín, ovplyvňujúcim úsudok súdu o splnení predpokladov pre nariadenie predbežného opatrenia. Ak odvolací súd pri úvahe o tom, či sú osvedčené skutočnosti rozhodne pre nariadenie predbežného opatrenia, postupoval v konaní v súlade s uvedenými závermi, nie je prípustné dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Súd prvého stupňa listinné dôkazy, predložené žalobcom vo veci nariadenia predbežného opatrenia, vyhodnotil tak, že žalobca osvedčil vydanie predbežného opatrenia ako prostriedku na dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania. Postupoval tak v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, keďže pri skúmaní splnenia podmienok na nariadenie predbežného opatrenia vychádzal len zo skutočností, preukazovaných žalobcom, bez toho, aby bol povinný skúmať stanovisko druhej strany, t. j. žalovanej.

Žalovaná až v odvolaní preukazovala skutočnosti, ktoré podľa jej názoru vyvracajú tvrdenia žalobcu o potrebe dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania.

Ani odvolací súd nebol povinný vykonávať dokazovanie, či účastníci konania osvedčili svoje tvrdenia, ale bolo na úvahe súdu s prihliadnutím na charakter predbežného opatrenia, ako rozhodne, t. j. či má, resp. nemá za osvedčené podmienky vyžadované pre nariadenie predbežného opatrenia.

Procesný postup súdov bol preto v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti žalovanej pred súdom konať. Samotným rozhodnutím súdy preto neporušili základné právo žalovanej na spravodlivú ochranu jej práv.

Dovolací súd sa stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu a konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu netrpí vadou uvedenou v ust. § 237 písm. f/ O.s.p., keďže toto uznesenie odvolacieho súdu má náležitosti vyžadované podľa ust. § 167 O.s.p. v spojení s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., je riadne odôvodnené s prihliadnutím aj na skutočnosť, že ide o rozhodnutie, ktoré dočasne upravuje pomery účastníkov konania, a teda nejde o rozhodnutie vo veci samej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako vyplýva z vyššie uvedeného, nezistil v predmetnej veci prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O.s.p. a prípustnosť dovolania vzhľadom na ust. § 239 ods. 3 O.s.p. nie je daná ani podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., preto dovolanie žalovanej podľa ust. § 243b

ods. 5 O.s.p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Úspešnému žalobcovi dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že v tomto konaní mu žiadne trovy konania nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.